

Metsä Meilläkin

metsänhoitoyhdistys
RANNIKKO

metsänhoitoyhdistys
SIIKAJOKILAAKSO

LOPPURAPORTTI

KOLMEVUOTISEN, EMOTR- RAHOITTEISEN METSÄ MEILLÄKIN –
HANKKEEN TOIMINTA JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMA

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1. _____ PROJEKTIN TAUSTAA
2. _____ HANKKEEN TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN
 - 2.1 _____ Yritysten toimintaedellytysten parantaminen
 - 2.2 _____ Metsänomistajien aktivointi
 - 2.3 _____ Metsätaloustietouden lisääminen
 - 2.4 _____ Hankkeelle asetetut määrälliset tavoitteet
3. _____ RAHOITUKSEN TOTEUTUMINEN
 - 3.1 _____ Kustannusarvio ja toteutuneet kustannukset
 - 3.2 _____ Rahoitussuunnitelma ja toteutunut rahoitus
4. _____ YHTEENVETO

LIITTEET: Hankkeen indikaattorit-lomake
Lehtileikkeitä

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

1. PROJEKTIN TAUSTAA

Metsä Meilläkin- hanke on etsinyt ratkaisuja seuraaviin alueella esiintyviin metsätalouden ja metsäalan ongelmiin:

- Metsäalan tunnettuus alueella on erityisen heikko.
- Alueen puuta raaka-aineena käyttävillä tahoilla on huoli oikeanlaisen raaka-aineen riittävydestä
- Halua mekaanisen puunjalostuksen yrittäjäksi on, mutta tuotekehityksessä ja yritysosaamisessa parantamisen varaa.
- Polttopuun / puuenergian myyjän ja ostajan tarpeet eivät kohtaa.
- Toimivien yrittäjien markkinointitaidoissa on puutteita ja yrittäjien todellinen yhteistyö puuttuu.
- Alueella on runsaasti ojitusalueiden metsiä, joissa on nuoren metsän kunnostustarpeita sekä ongelmia ravinne- ja vesitaloudessa.
- Osa metsänomistajista asuu kaukana omistamastaan metsästä.
- Alueella on suhteellisen paljon jakamattomia perikuntia, joiden kiinnostus hoitaa metsiään on heikko.
- Metsänomistajien tiedot ja taidot ovat puutteellisia.
- Metsän taloudellinen merkitys on vähäistä omistajalleen.
- Hoitamattomilla ojitusalueilla puuntuotto vähenee ja ojituksen taloudellinen kannattavuus heikkenee.
- Hoitamattomat metsiköt rumentavat maiseman, esim. valtateiden- ja rautateidenvarsinäkymät.

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

2. HANKKEEN TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Hankkeella on ollut kolme päätavoitetta, joiden toteutumisen kautta myös muiden ongelmien ratkaisut ovat mahdollisia.

2.1 YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN PARANTAMINEN

Tärkeintä alueella on pystyä parantamaan olemassa olevien yritysten ja yrittäjien toimintaedellytyksiä. Hankkeen aikana jatketaan yrittäjävetoisten puulämmityskohteiden etsimistä ja kehitetään lämpöyrittäjien yhteistyötä. Yritysten tuotteiden kysyntää kasvatetaan markkinoinnin tehostamisen ja tuotekehityksen kautta. Yritysten välistä yhteistyötä on kehitettävä puunhankinnan ja markkinoinnin tehostamiseksi. Lisäksi yrittäjien osaamisen tasoa yrityksen johtamisessa nostetaan ja kehitetään toimintatapa, jonka kautta yrittäjillä on mahdollisuus saada yritysneuvontaa alueensa metsänhoitoyhdistyksestä. Tämä edellyttää myös metsänhoitoyhdistysten toimihenkilöiden yritysneuvonnan valmiuksien parantamista mm. koulutuksella.

Metsä Meilläkin –hankkeen yhtenä toiminta-ajatuksena on ollut yhteistyön tehostaminen alueen puuta jalostavien yritysten kanssa. Hankkeen toimesta on tuettu yrittäjien tuotekehittelyä ja markkinointia erityisesti pieniläpimittaisen puun jalostuksessa.

Metsä Meilläkin -hanke on toiminut yhteistyössä alueen puunjalostus ja –korjuuyrittäjien kanssa raaka-aineen saatavuuden turvaamiseksi ja uusien markkinoiden löytämiseksi pieniläpimittaiselle puulle. Pesosen Saha Oy:n kanssa järjestettiin marraskuussa 2002 yhteinen metsä- ja sahapäivä, joka oli suunnattu lähinnä raahelaisille metsänomistajille. Kutsukirjein ja lehti-ilmoituksin paikalle saatiin houkuteltua n. 70 metsänomistajaa seuraamaan puunkorjuuta ja tutustumaan sahan toimintaan. Tapahtuman seurauksena useat metsänomistajat ottivat yhteyttä Metsänhoitoyhdistykseen ja käynnistivät puunkorjuuta ja metsänhoitotoimenpiteitä metsissään.

Hanke on ollut tiiviisti mukana kehittämässä raahelaisen Toivo Törmikoski Oy:n Etelä-Eurooppaan suuntautuvaa viinitarhapaalujen vientiä. Hanke osallistui markkinoiden kartoitukseen Italiassa ja samalla perehdytti metsänhoitoyhdistysten toimihenkilöitä loppukäytön vaatimuksiin. Raaka-aineen, pieniläpimittaisen (3- 9 cm) männyn, hankinta alueen metsistä on päässyt hyvään vauhtiin MHY:n toimesta. Viinitarhapaalu on osoittautunut oivaksi lisävaihtoehdoksi tavaralajivalikoimaan sopivilla hakkuukohteilla. Artikkelit on osittain kuitupuun mitat alittavaa, ja sille saadaan kuitupuuhun verrattuna kilpailukykyinen hinta. Varsinkin pienemmillä dimensioilla, korjuun tapahtuessa

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

metsurityönä, viinitarhapaalulla on myös huomattava työllistävä vaikutus. Italialaisten yhteistyötahojen kanssa on myös selvitetty muita vientimahdollisuuksia, esimerkiksi lastulevyteollisuuden raaka-aineen kysyntää ja hintatasoa Italiassa.

Metsä Meilläkin -hanke on osallistunut Raahen seutukunnan puualan toimijoiden yhteisiin ”Puu -Forum”- kehittämispalaveriiniin, joissa alan yrittäjien kanssa on haettu yhteistä säveltä verkottumisen, kansainvälistymisen ja satama-alueen hyödyntämisen osalta.

Energiapuun käytön edistämiseksi Metsä Meilläkin -hanke on tehnyt yhteistyötä syksyllä 2002 alkaneen Pohjois-Pohjanmaan Metsäkeskuksen Puuenergia Nousuun -hankkeen kanssa. Osallistuimme mm. Ruukin Luomumarkkinoille syyskuussa 2002 esitellen puuenergia-asiaa yhdessä polttolaitevalmistajien kanssa ja järjestimme yhdessä vuoden 2004 keväällä energiapuun korjuukoulutusta molempien metsänhoitoyhdistysten metsureille ja halukkaille hankintahakkaajille (yhteensä 29 osallistujaa).

Puunkorjuuyrittäjille hanke järjesti retken METKO -konemessuille Jämsänkoskelle sekä syksyllä 2002 että 2004. Retkille osallistui yhteensä 35 alueen yrittäjää ja metsäkoneenkuljettajaa.

Ruukin Saha ja Höyläämön kanssa hanke on tehnyt yhteistyötä selvittääkseen mahdollisuuksia sahata paikallista koivua huonekaluteollisuuden tarpeisiin.

2.2 METSÄNOMISTAJIEN AKTIVOINTI

Passiivisten metsänomistajien aktivoimiseksi luodaan toimintamalli, joka toimii myös muilla vastaavilla alueilla. Metsätaloudesta ja metsistä vieraantuneet metsänomistajat opastetaan tehostetusti ottamaan kantaa omien metsiensä hoitoon ja solmitaan metsänhoitosopimukset heidän kanssaan.

Hankkeen pääasiallisia metsänomistajien aktivointikeinoja ovat olleet koulutustilaisuuksien ja retkeilyjen järjestäminen, MHY:n toiminnan esittely ja markkinointi yleisötilaisuuksissa sekä tilakäynnit ja muut suorat kontaktit ongelmallisiin metsänomistajaryhmiin kuten perikuntiin.

Koulutusta on järjestetty mm. Metsänomistajan Peruskurssin muodossa iltaisin Ruukissa ja Limingassa talvella 2003-2004 ja Rantsilassa syksyllä 2004. Kurseille osallistui aktiivisesti n. 40 metsänomistajaa. Keväällä 2002 järjestettiin Limingassa ja Ruukissa koulutuspäivät terveyslannoituksesta. Hanke järjesti myös syksyllä 2003 Pattijoella kaksi päivän mittaista raivaussahakurssia naisille, joihin osallistui 30 naista.

Metsänomistajille suunnattuja retkeilyjä on hankkeen aikana järjestetty useita, sekä lyhyitä metsä- ja tehdasvierailuja että useamman päivän mittaisia kesäretkiä. Retket ovat olleet

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

erittäin suosittuja ja niiden järjestämisen on toivottu jatkuvan hankkeen päättymisen jälkeen.

Hanke on vastannut toimintansa aikana metsätaitokilpailujen järjestämisestä toimialueellaan. Suurin osa osallistujista on toki ollut pitkän linjan aktiivisia kisailijoita, mutta ilahduttavasti mukaan on onnistuttu saamaan myös uusia kasvoja ja myös joitakin nuoren polven edustajia. Joka tapauksessa metsätaitokilpailut ovat aina myös koulutustilaisuuksia ja pitävät metsänomistajien mielenkiintoa metsänhoitoasioihin yllä.

Metsä Meilläkin-hankkeen järjestämiä koulutustilaisuuksia ja retkeilyjä sekä yleisötilaisuuksia, joissa hanke on ollut esillä:

- 4. ja 11.5.2002 järjestettiin lannoitusaiheiset koulutustilaisuudet metsäretkeilyineen Limingassa ja Ruukissa, joihin osallistui yhteensä 22 metsänomistajaa.
- 29.5.2002 yhdessä Metsäkeskuksen kanssa metsänhoitosuositusretkeily, 24 osallistujaa.
- 13.6.2002 Avoimet metsätaitokilpailut Paavolassa, osallistujia 28.
- 28.-29.6.2002 esillä Raahen Pekanpäivillä, n. 60 asiakaskontaktia.
- 6.7.2002 mukana Ruukin Pitäjätalolla, n. 40 asiakaskontaktia.
- 20.7.2002 esillä Rantsilan Markkinoilla, n. 70 asiakaskontaktia.
- 14.9.2002 Luomumarkkinoilla Ruukissa esittelemässä puuenergia-asiaa yhdessä Puuenergia Nousuun-hankkeen kanssa.
- 21.9.2002 esittelemässä metsäasiaa Tyrnävän Perunamarkkinoilla, n. 80 asiakaskontaktia.
- 3.10.2002 hanke oli mukana järjestämässä Limingan metsäpäivää, johon osallistui 76 metsänomistajaa.
- 7.10.2002 järjestettiin avoimet metsätaitokilpailut Ruukissa, 29 osallistujaa.
- 12.10.2002 hanke järjesti Naisten Metsäretkeilyn Iihin ja Yli-Iihin, 55 osallistujaa
- 25.10.2002 metsäpäivä Piehinggissä yhdessä Pesosen Saha Oy:n kanssa, n. 70 osallistujaa
- 11.2. 2003 linja-autollinen metsänomistajia vieraili Junnikkalan Sahalla Kalajoella
- 26.4. 2003 hanke oli esillä Ruukin markkinoilla
- 2.-4.7. 2003 hanke järjesti mo-retkeilyn Itä-Suomeen

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahen
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042

matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

- 14.7. järjestettiin avoimet metsätaitokilpailut Limingassa
- 31.7.-3.8.2003 hanke oli mukana Oulun Farmari-messuilla
- 18.8.2003 metsätaitokilpailut Rantsilassa
- 25.8.2003 metsätaitokilpailut Temmeksellä
- 27.8.2003 maakunnalliset metsätaitokilpailut Nivalassa
- 6.9. 2003 metsäpäivä Limingassa
- 14.9.2003 metsätaitokilpailut Raahessa
- 27.9.2003 naisten metsäretkeily ja tehdasvierailu StoraEnsolla, 42 osallistujaa
- 10.10.2003 metsäpäivä Raahessa
- 15.11. ja 22.11.2003 naisten raivaussahakurssit Raahessa, yhteensä 30 osallistujaa
- Lokakuusta 2003 lähtien metsänomistajien iltakurssi yhteistyössä metsäkeskuksen kanssa Ruukissa ja Limingassa
- 3.2.2004 metsänomistajakurssin vierailu StoraEnson Oulun tehtaalla
- 26.-30.4.2004 energiapuun korjuukoulutukset Tyrnävällä ja Rantsilassa, 29 osallistujaa
- 8.5. 2004 Metsänomistajakurssin retjeily Iihin,
- 4.6.2004 Metsätaitokilpailut Revonlahdella
- 30.7.2004 Metsätaitokilpailut Tyrnävä
- 4.-6.8. 2004 Metsänomistajien kesäretki Koillismaalle, 52 osallistujaa
- 24.8. 2004 Metsätaitokilpailut Saarikoskella
- 2.-3.9. 2004 Urakoitsijoiden retki Metko-konemessuille
- 11.9. 2004 Sm-metsätaitokilpailut Kajaanissa
- 21.9. 2004 4H- metsäpäivä Mikonkarissa
- 1.10.2004 Limingan metsäpäivä

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
 92130 Raahе
 GSM 040 5120715
 Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

- 9.10.2004 Lakeuden metsätaitomestaruuskilpailut Siikajoella
- 15.10. 2004 Naisten retkeily Junnikkalan Sahalle
- 2.11. 2004 alkaen metsänomistajan peruskurssi Rantsilassa

Lisäksi hankkeen puitteissa on annettu **henkilökohtaista** pääasiassa nuoren metsän hoitoon ja muihin metsänparannustoimiin liittyvää **neuvontaa** alueen metsänomistajille yhteensä **2407** tuntia.

2.3 METSÄTALOUSTIETOUDEN LISÄÄMINEN

Metsätalouden huono maine ja heikko tunnettuus paranevat tehokkaan tiedotuksen kautta. Metsäalaa eivät esimerkiksi nuoret koe kiinnostavana alana ja tämä näkyy tulevaisuudessa työvoimapulana. Nuoren työvoiman saamiseksi kehitetään alan oppisopimuskoulutusta. Myös ns. etämetsänomistajien toimintaan vaikuttaa paljon yleinen mielipide metsätaloudesta ja metsienhoidosta, koska metsällä ei ole suurta taloudellista merkitystä omistajalleen.

Metsä Meilläkin -hanke on tiedottanut toiminnastaan näkyvästi niin toimitetuissa sanomalehti ja radiojutuissa kuin itse tuotetulla materiaalillakin. Projektin toimintaa on esitelty useissa artikkeleissa ainakin Raahen Seudussa, Siikajokilaaksossa, Rantalakeudessa, Kalevassa, Metsäviestissä ja Metsälehdessä. Ylen Ouluradiossa hanketta esiteltiin sen alkuvaiheessa ja myös naisten raivaussahakurssista kuultiin maastossa tehty juttu samalla kanavalla. Liitteenä esimerkkejä lehtiartikkeleista.

Projektin toimesta lähes kaikki alueen kahdeksaluokkalaiset, yhteensä yli 300 sataa oppilasta vietiin tutustumaan metsätalouteen keväällä 2002. Lisäksi hanke on tutustuttanut nuoria metsätaitoilun saloihin ja osallistunut Oulun 4H- piirin järjestämien koululaisten metsäpäivien organisointiin.

Projektipäällikkö on vastannut Ruukin maaseutuoppilaitoksen metsäopetuksesta lukuvuodet 2003-2004 ja 2004-2005. Opetusta on annettu teoriassa ja käytännössä niin nuorille kuin aikuisopiskelijoillekin.

2.4 HANKKEELLE ASETETUT MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET:

Säilyy olemassa olevia työpaikkoja	20 kpl
Syntyy uusia työpaikkoja	25 kpl

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

Syntyy uusia yrityksiä/osuuskuntia	8 kpl
Hoidetaan nuorta metsää	1700 ha/v
Kunnostetaan ojitusalueita	2000 ha/v
Osallistuu koulutuksiin	500 hlöä
Annetaan henkilökohtaista neuvontaa	300 päivää
Tehdään hoitosopimuksia	150 kpl
Tehdään opinnäytetöitä	4-5 kpl

Määrällisten tavoitteiden toteutumista on ymmärrettävästi vaikea arvioida tämän tyyppisessä kehittämishankkeessa. Arvioituja hankkeen vaikutuksia numeroiden valossa löytyy liitteestä ”Hankkeen indikaattorit”.

Uusien yritysten ja työpaikkojen syntyyn hanke ei ole pystynyt vaikuttamaan toivotulla tavalla, mutta joitakin työllisyyttä edistäviä pysyviäkin vaikutuksia on saatu aikaan sekä puunkorjuu että –jalostustoiminnassa. Sen sijaan metsänhoito- ja metsänparannustöissä on saatu määriä lisättyä, niissäkin tosin puhtaasti hankkeen aikaansaannoksia on vaikea arvioida. Metsänomistajien ja muiden sidosryhmien koulutuksessa ja henkilökohtaisessa neuvonnassa tavoitteet on hankkeen aikana saavutettu ja osin ylitettykin.

3. RAHOITUKSEN TOTEUTUMINEN

3.1 KUSTANNUSARVIO

	KUSTANNUSARVIO	TOTEUTUNUT
Palkat ja sivukulut	100 913 €	174 375 €
Ostopalvelut -koulutus -henkilökoht. neuvonta -muut	121 263 €	53 098 €
Matkakulut	20 351 €	25 587 €
Vuokrat	12 614 €	4 490 €
Toimistokulut	30 274 €	7 846 €
Muut kulut	12 278 €	65 441 €

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

Hankkeen tulot (vähennetään)		3 338 €
YHTEENSÄ	<u>297 693 €</u>	<u>327 499 €</u>

3.2 RAHOITUSSUUNNITELMA

	RAHOITUS- SUUNNITELMA
TE- keskus	178 616 €
Kunnat	29 769 €
Muu julkinen rahoitus	
Julkinen rahoitus yht.	208 385 €
Yksityinen rahoitus	89 308 €
Hankkeen tulot	
KOKONAISRAHOITUS	<u>297 693 €</u>

Hankkeen kokonaisbudjetti ylittyi n. 30 000 eurolla. Edellisen sivun taulukosta ilmenee, että palkkojen ja ostopalvelujen suhde toteutui hyvin toisenlaisena kuin kustannusarviossa. Tämä johtui siitä, että MHY Rannikon toimihenkilöiden hankkeelle tekemät tunnit kirjattiin suoraan palkkoina, toisin kuin oli suunniteltu. Tähän kululuokkien väliseen muutokseen haettiin ja saatiin TE-keskuksen hyväksyntä. Kuten taulukosta voi nähdä, budjetin ylitys tapahtui pääasiassa kululuokassa ”Muut kulut”, minne jouduttiin kirjaamaan suhteellisen suuria ja hankkeen suunnitteluvaiheessa ennakoimattomia kuluja.

Viimeinen rahoitushakemus on vielä käsittelemättä, mutta tähän saakka rahoitus on toteutunut haetun mukaisesti niin TE-keskuksen kuin kuntienkin osalta. Hankehakemusvaiheessa mukana ollut muu julkinen rahoitus (5%) ei ole toteutunut koko hankkeen aikana, vaan se on jouduttu lisäämään Metsänhoitoyhdistysten omaan rahoitusosuuteen.

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

4. YHTEENVETO

Metsä Meilläkin-hanke on kolmen toimintavuotensa aikana onnistunut osassa tavoitteistaan tyydyttävästi, osittain tavoitteista on jääty selkeästi. Metsien hoitoa ja metsänparannusta on pystytty alueella edistämään, mutta tuntumaksi on jäänyt, että enimmäkseen on tavoitettu ennestäänkin aktiivisia metsänomistajia. Joihinkin tilaisuuksiin ja koulutuksiin on saatu uusiakin metsänomistajia ilahduttavasti houkutelua, esimerkiksi naisten innostus taimikonhoidon opetteluun oli silmiinpistävä.

Hankkeen toiminta muotoutui ajan mittaan selkeästi painottamaan koulutusta ja tiedotusta. Erilaisille metsänomistajien kursseille ja toimintapäiville onkin alueella selkeästi kysyntää. Henkilökohtainen neuvonta on myös tavoittanut hankkeen aikana suuren joukon metsänomistajia, mikä onkin osoittautunut tämän tyyppisen hankkeen ehkä tärkeimmäksi toiminnoksi. Mhy:n toimintahan on muutenkin hyvin paljon henkilökohtaista metsänomistajan kohtaamista, mutta tällainen hanke antaa nimenomaan tarpeellisia lisäresursseja tähän työhön.

Hankkeen alkuvaiheessa toteuttajien aikaa ja resursseja vei kohtuullisen paljon hallinnoinnin ja mm. maksatuksien kiemuroiden opettelu, eihän kellään toimijoista ollut kokemusta tämän tyyppisestä hanketoiminnasta. Ajan myötä käytänteet selkiytyivät, ja yhteistyö rahoittajienkin kanssa sujui suhteellisen mutkattomasti.

Yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan muiden metsäalan hankkeiden sekä metsätalouden työohjelman kanssa on ollut tärkeä osa toimintaa, ja monissa koulutuksissa ja yleisötilaisuuksissa on oltu sujuvasti esillä yhdessä. Projektien työntekijät ovat muodostaneet toimivan verkoston, jonka puitteissa on yleensä löytynyt apua esimerkiksi hankkeen hallinnointia koskeviin kysymyksiin.

Kaiken kaikkiaan hanke on ollut arvokas kokemus toteuttajilleen, ja tätä kokemusta päästään varmasti myös jatkossa hyödyntämään. Kohderyhmiltä saadun palautteen perusteella hankkeen toiminta on koettu pääasiassa hyvin myönteiseksi, ja monien hankkeen aikana aloitettujen toimintamuotojen on toivottu muodostuvan jatkuvaksi perinteeksi.

Raahessa 31.1.2005

Matti Otsamo
Projektivastaava

Metsä Meilläkin

Ouluntie 28 C
92130 Raahе
GSM 040 5120715
Fax 08 222 042
matti.otsamo@pohjois-suomen-mhy.fi

